

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Naša ofenziva na Koroškem.

Ljubljana, 1. junija. LDU. poroča 31. maja t. l. ob 22. poluradno: Naša ofenziva se uspešno nadaljuje. Tekom 30. t. m. so naše hrabre čete zavzele Borovlje in Suhi vrh (ob severnem izhodu Podrožskega predora). Labud je v naši posesti. Nemci ob svojem umiku rušijo in plenijo. Vse hiše v Spodnjem Dravogradu so oplenjene. Železniške naprave so uničene. Naše junaške čete so zaplenile okoli 20 topov raznega kalibra in veliko število strojnic. Samo ena kolona je zaplenila 42 strojnic. Tudi mnogo pušk, municije in tovornih avtomobilov. Ujeli smo večje število sovražnikov. Naše izgube so razmeroma male.

Čete, ki so osvobodile slovenski Koročan, prebivalstvo navdušeno sprejema. Povsod čujejo naši vojaki o grozodejstvih, ki jih je uprizarjalo podivjano nemško vojaštvo v Borovljah in Labudu. V vseh teh krajih se s prihodom naših čet vpostavlja red in mir.

Ob nepravem času.

Dne 28. maja je bila na dnevnem redu kot druga točka debata o trimesečni idemnitvi. Provizorij je finančni minister kratko utemeljeval in izjavil, da je sprejetje predloga obenem zaupnica vladi. Govoril je tudi voditelj jugoslovanske socialnodemokratske stranke Anton Kristan, ki je izjavil, da bo glasoval proti predlogu, češ da vlada ni upravičena razpolagati z državnim de-

narjem. Silno je napadel centralno vlado in vse resortne. Očital jim je, da so nazadnjaški in da ne umevajo duha modernega časa. Odgovarjal mu je ministrski predsednik Stojan Pronc, ki je izrazil svoje začudenje nad govorom poslanca Kristana, ki samo kritikuje, ne pove pa nič pozitivnega. Ministrski predsednik je pokazal na bedo in trpljenje naroda ter vprašal voditelja jugoslovanske socialnodemokratske stranke, kako more on Jugoslaviji postavljati

vzore, ko vendar vsakdo pozna razmere, ki vladajo v državah, kjer so socialisti na krmilu. Konečno je ministrski predsednik med splošnim odobravanjem zaklical poslancu Antonu Kristanu, da se njegovemu govoru pozna, da poslanec ni bil nikdar v vojni, tudi ni vsled vojne trpel, ker drugače ne bi mogel tako govoriti proti državi, ki je vstala iz največjega trpljenja.

Socialnodemokratska stranka se je torej postavila proti vladi, čeprav sedita dva pristaša jugoslovanske socialnodemokratske stranke v vladi za Slovenijo.

Po težkih bojih in v najtežavnejšem času se je porajala naša država, svobodna Jugoslavija. Še danes niso določene njene meje. Na Koroškem se moramo bojevati, da prečemo nemške čete, ki so vdrle v našo ozemlje ter ga popolnoma opustošile. Kakor vsak gospodar, ki je še le pričel gospodariti in delati na svojem novem domu, tako potrebuje tudi mlada država reda, denarja in pa zvestih sodelavcev. Vlada bi rada ugodila vsem zahtevam

D. G.

Po njih vzgledih.

Danes sem zrl za mimo korakajočimi srbskimi četami, ki so odhajale na fronto braniti našo slovensko domovino.

Z njim lastno mirnostjo so stopali v discipliniranih vrstah mimo nas. Odločnost in narodni ponos je odseval raz njih obrazov.

Človek se ne more dovolj načuditi vstrajnosti tega slovanskega naroda, ki je v klub 8 letnemu bojevanju na raznih frontah ohranil zaupanje v svojo lastno moč, ki ni klonil tilnika pred tolikimi sovražniki v kljub temu, da je bila njih domovina več let okupirana po Nemcih in Madžarih, ki so tam razširjali svojo toli hvalisano kulturo s tem, da so morili ženske, starčke in otroke, požigali srbska sela ter izvažali vse iz dežele, kar je imejo količkaj vrednosti.

Prav nič bi se Nemci ne smeli pritoževati, ako bi jim sedaj Srbi povračali njih grozodejstva.

Nemci in Madžari se pri tem niti v splošnem ne morejo izgovarjati na strahote vojske, češ, da se je pač klalo in požigalo, ko se je nemška vojska valila po Srbskem in so se domačini obupno branili proti krvoločnemu prodiranju.

Grozote nad Srbi so se namreč nadaljevale tudi pozneje, ko je nemškoavstrijska vojska že preplavila vso Srbijo ter je srbska vojska vsled promoci morala zapustiti domača tla.

Požigi, umori, obešanje in brezsrčno rekviriranje je vršila avstrijska vojaška oblast tudi leta 1917 in 1918, ko s Srbi ni bilo več direktne vojne, ko je bila Srbija le pod upravo nemškoavstrijskih oblasti.

Vsi uradi, zastopi in oblasti so prišla pod avstrijsko-nemško upravo. Srbščina je izginila iz uradov, po kojih so se šopirili Nemci, če ravno jih prebivalstvo ni razumelo. Madžarska žandarmerija je nepopisno krvoločno ravnala s srbskim prebivalstvom, ki je bilo brez vsake zaščite; nešteto batin je padlo po ledjih nedolžnega civilnega prebivalstva.

Kar je bilo vplivnejših mož, se jih je interniralo, da se je ložje njih žene in hčere silovalo; premoženje se jim je zaplenilo, ali pa kratkoma brez vsakih odredb oropalo. Celi vlaki so tekem okupacije dan in noč vozili iz Srbije na Nemško srbske dragocenosti, pohištvo, domačo tkanino, živila, les i. t. d.

Da bi Srbija vsled prirode ne bila tako bogata dežela, moralo bi Srbsko prebivalstvo v teh strašnih časih dobredno od glada umreti. Toda rodovitna srbska zemlja je sproti toliko rodila, da so se grabežljivi Nemci kar čudili. Dasi so z vso vneto vozili živila v gladno Nemčijo, so srbska tla vendar sproti toliko donasala, da je nekaj ostalo tudi za domače prebivalstvo, če rayno so nekateri pri tem grozovitem gospodarjenju res lakote prerinuli.

Avstrijske oblasti so določile po vseh krajih, po vaseh i. t. d. talce, ki so s svojim življenjem in imetjem garantirali za vse, kar je ta krivična uprava od srbskega prebivalstva zahtevala. Ako je n. pr. kak Srb od popisanega blaga brez dovoljenja oblasti kaj odprodal ter pred strogo kaznijo zbežal, bil je zato talc dotične vasi vstreljen.

Spominjam se na neko selo v sodnem okrožju Jagodina. Tam je bil med drugimi tudi 72 let stari oče določen kot talc zato, da bode ta njegova sinova na domačem polju delala in ne vbežala k komitašem. Sinova sta res celo leto pridno delala na polju, a ob žetvi so prišli madžarski žandarji z opštinskimi pandurji ter odvzeli vso žetev.

Sinova sta ostala z ženo, malimi otroci ter starši brez sredstev. Eden teh sinov ni mogel preboleti tega nasilja ter je zapustil dom in odšel v šumo h komitašem.

Ko so to avstrijske oblasti doznale, pozvale so 72 letnega očeta in ostalega sina na Bezirkskommando v Jagodini. Poklicali so tudi mene, naj tema nesrečnežema smrtno povelje raztolmačim. A ker te absurdne naredbe niso spadale v področje našega vojaškega sodišča, zamogel sem ta težaven posej odkloniti.

Nek madžarski praporščak jima je na to v slabi srbsčini povedal, da bode ta radi pobeglega sinn kot talca brez sodnega postopanja v

naroda, ki je toliko pretrpel in ki še trpi. V to svrhu pa mora nedvomno imeti denarja. Smelo lahko trdimo, da so vse stranke, ki so zastopane v Narodnem predstavništvu, edine v tem, da se mora vlada podpirati v teh hudih časih ter ji dovoliti potrebni kredit, da uredi plače državnim nastavljenecem, da plača vojaštvo, ki se bori za našo slovensko Koroško.

Značilno je, kako smotreno dela jugoslovanska socialnodemokratska stranka, da bi preprečila vladi osvoboditev našega slovenskega Korotana. Kakor hitro so zaslužili, da se pripravljajo naša vojska, da osvobodi slovenske Korošce izpod nemškega jarma, takoj so zahtevali demobilizacijo, odpravo prekega sode. Naposled pa odpovedo še kredit vladi, ker vlada po mislih socialnih demokratov ni sposobna, razpolagati primerno z državnim denarjem, in ker je preorientalna. Če so šli junaki Srbi na Koroško ter osvobodili slovenski narod pred navalom nemškim, tedaj je to orientalno. Mislimo, da bi socialnodemokratska stranka dosegla tudi med svojimi pristaši nekoliko večji učinek, če bi v najresnejših časih nekoliko drugače nastopala v vprašanjih, ki se tičejo obstoja naše domovine, naše mlade Jugoslavije.

Označba dopisov in vlog na deželno vlado v Ljubljani.

Predsedništvo deželne vlade se v zadnjem času vedno bolj obremenjuje z vlogami in dopisi, ki ne spadajo v njegovo področje, ampak v delokrog različnih poverjeništev in oddelkov deželne vlade. — Ne glede na zamudno delo, ki ga povzročajo prebiranje in odbiranje takih dopisov predsedstveni pisarni, se tudi v stvarnem oziru oškodujejo koristi, ki jih zastopa dopis ali vloga s tem, da dospejo še le čez več časa na svoj pravi naslov. — Zato naj se

jedni uri ustreljena; nju poslopja pa bodo zapaljena. Sin je pri tem molče stisnil usta in odločno zrl pred se; sivega starčka pa so polile solze in tresel se je na celem životu. Prosil je milosti, a ni bil uslišan pri krvoločnem avstrijskem komandantu. Odgnali so ju na Jagodinsko groblje, kjer je s tresočim glasom vikal stari pred jama: "Prokleta bodi vlast, ki puca na nevine ljudi."

Počili so strelji in zvrnil ste se zbog krvoločne avstrijske strahovlade na Srbskem dve osebno nedolžni žrtvi, ki spe prerano v grobu ter s tisočeriimi drugimi nesrečneži vpijete po maščevanju.

Za vsa ta grozodejstva, ki so jih Nemci uprizarjali na Srbskem, nimamo dovolj načinov maščevanja. Ako Nemcem samo milo za drago povrnemo, bode to dosti premilo plačilo.

Kakor so na Srbskem avstrijske oblasti določile talce za one, ki so izbegnili, tako je treba tu ob meji določiti talce za vse one dvomljive elemente, ki sklepajo črne naklepe proti naši državi in ki so že ali še nameravajo ubežati čez mejo ter se pridružiti Nemški Avstriji za napad v Jugoslavijo.

Pri vseh dotičnih družinah naj se izvrše stroge hišne preiskave, določijo talce ter ž njimi postopa po onem receptu kazenskega zakona, po katerem so sodili Avstrijci Srbe tekem okupacije.

odslej naslovijo vsi dopisi in vloge, ki spadajo v področje kaknega poverjeništv ali kaknega oddelka deželne vlade, ne samo v dopisu, ampak tudi na kuverti na dotično poverjeništv ali oddelk. — Naslov: »Deželni vladj za Slovenijo v Ljubljani« naj se kot presplošen popolnoma opusti; v poštev pridejo le sledeči naslovi:

A. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo.

Predsedništvu deželne vlade naj se pošiljajo vse zadeve zunanjepolitičnega ali državno-policijskega značaja, potem vze zadeve, ki utegnejo zanimati hkrati več poverjeništev ali oddelkov deželne vlade, nadalje zadeve, ki se tičejo nacionalizacije premoženja. —

B. Poverjeništv pri deželni vladi so ta-le:

1. za notranje zadeve,
2. za bogočastje in nauk,
3. za pravosodje,
4. za socialno skrb,
5. za javna dela,
6. za železnico in promet,
7. za finance,
8. za agrarno reformo.

Kadar bi pri teh poverjeništvih prišla v poštev predsedništvna stvar, naj se vloga še posebej naslovi na predsedništv dotičnega poverjeništv. —

C. Oddelki deželne vlade so:

1. Oddelk za narodno brambo,
2. Oddelk za kmetijstvo z odsekom za veterinarne zadeve in oddelkom za gozdarstvo,
3. Oddelk za zdravstvo,
4. Oddelk za trgovino in obrt,
5. Oddelk za premog,
6. Odsek ministrstva za prehrano in obnovo zemlje v Ljubljani. —

D. Komisije in uradi pri deželni vladi so:

1. Državna komisija za preživljanje (pri poverjeništvu za socialno skrb),
2. Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo kranjske deželne uprave (naslednica kranjskega deželnega odbora),
3. Gospodarska komisija deželne vlade za stvarno demobilizacijo.
4. Komisija za terjatve proti bivšemu erarju,
5. Osrednji urad vseh montanističnih obratov za Slovenijo,
6. Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu podružnica v Ljubljani,
7. Gradbeno ravnateljstvo,
8. Pisarna za okupirano ozemlje. (Pod 1. do 8. navedene komisije oziroma uradi so vsi v Ljubljani.)
9. Komisija za likvidacijo štajerske deželne uprave v Celju (naslednica štajerskega deželnega odbora).

Nikakor ne gre, več vlog na različna poverjeništv ali oddelke ali celo na komisije deželne vlade kuvertirati skupaj in odposlati na »deželno vlado«, ker so ta poverjeništv in ti oddelki v Ljubljani v različnih poslopih, krajevno vsak sebi oddaljenih, in ker povzročajo razpošiljanje teh vlog, kakor že zgoraj omenjeno, mnogo zamude časa.

Političen pregled.

Jugoslavija proti vsaki federaciji. Pariz, 30. maja. Napram zastopniku "Agence Centrale" se je izrazil odlični član jugoslovanske delegacije v Parizu tako-le: "Jugoslavija vztraja na tem, da ostane izven vsake federativne kombinacije z narodi bivše avstro-ogrške monarhije. Jugoslavija ni bila nikdar integrirajoč del Avstro-Ogrske, marveč se je ž njo vedno postopalo, kakor z nekako balkansko kolonijo. Neodvisna Jugoslavija želi vstopiti v najožji stik z ostalimi balkanskimi državami."

Posojilo pol milijarde. LDU. Beograd, 31. maja. V 20. členu zakonske predloge o proračunu za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev za leto 1919/1920, ki je predložen Narodnemu predstavništvu, se pooblašča finančni minister, da more skleniti z inozemstvom po-

godbo zaradi pol milijarde kredita v svrhu prehrane in finančnih potreb države. To bi bilo prvo zunanje posojilo kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Nemški protipredlogi izročeni. LDU. Lyon, 30. maja. (Brezžično). Od četrta popoldne se nahaja celotno besedilo nemških protipredlogov v rokah generalnega tajnika mirovne konference. Dokument, ki obsega skupno 143 strani — 88 so jih izročili že v sredo zvečer, ostalih 55 pa v četrtek popoldne —, je litografiran na nevezanih listih, ki so popisani samo na eni strani, ter je sestavljen nemški. Tolmači, ki so prideleni mirovni konferenci, so pričeli takoj s prevajanjem. To delo je bilo dovršeno dopoldne prihodnjega dne. Svet četvorice je v petek popoldne nadaljeval razpravo o nemških protipredlogih. Član nemške delegacije v Versaillesu, baron Lersner, jih je izročil v četrtek zjutraj polkovniku Henryju, ki se je z aktom nemudoma odpeljal v Pariz. — Grof Brockdorff-Rantzau neprestano pošilja note o raznih točkah mirovnih preliminarjev. Tudi v četrtek zvečer je poslal na Quai d'Orsay dve noti: Prva je nekak protiodgovor na odgovor zaveznikov z dne 20. maja in se nanaša na postopanje z vojnimi ujetniki. Druga ima naslov: »Pripombe k poročilu, ki so ga izdelali zavezniki glede odgovornosti in vzrokov vojne.« Druga nota je zelo obsežna, ima namreč 11 prilog. V petek zjutraj sta prišli iz Versaillesa zopet dve noti. Prva razpravlja o postopanju z nemško lastnino, ki se nahaja na ozemlju aliiranih in asociiranih držav, druga pa vsebuje nekaj pripomb glede turškega državnega dolga in nemških interesov v Sao Paulo.

Lakota v Krakovu. LDU. Moravska Ostrava, 30. maja. (ČTU). Vsled pomanjkanja živil, posebno kruha in krompirja, grozi mestu Krakov lakota. V Kijelcah in Lublinu so bile radi dragine velike demonstracije. Na 7. junija t. l. je sklicano belorusko zborovanje v Vilno.

Wilson za plebiscit v vzhodni Istri. Pariz, 30. maja. »New York Herald« javlja, da je predsednik Wilson odklonil dati svoje soglasje k aneksiji vse Istre po Italiji. On predlaga plebiscit za vzhodni del Istre. Orlando je po posvetovanju z ostalimi italijanskimi delegati odgovoril, da Italija ne more sprejeti plebiscita za nobeden del istrskega ozemlja. Temu nasproti pa zatrjuje »Chicago Tribune«, da je bilo jadransko vprašanje v bistvu že včeraj rešeno v smislu Wilsonovih načel, »intransigent« pa zopet javlja, da so Italijani stavili kot zadnji pogoj, da se prizna Italiji suvereniteta nad Reko in zaledjem, takisto naj pripadeta Italiji tudi Zader in Šibenik z vsemi strategično važnimi otoki. Na to bi bila Italija voljna privoliti v modifikacijo londonske pogodbe iz l. 1915. Wilson je baje pripravljen sprejeti te italijanske pogoje, vendar pa želi, da se o stvari preje posvetuje z Jugoslavo. Na drugi strani bi Zveza narodov priznala Italiji mandat v Albaniji, kjer priznava Italijanom že londonska pogodba prevladujoč vpliv.

Izročitev mirovnih pogojev Avstriji. LDU. Lyon, 31. maja. (Brezžično.) Kakor znano, so nameravali izročiti mirovne preliminarije nemško-avstrijski delegaciji v sredo. Toda na predlog rumunskega ministrskega predsednika Bratiana se je izročitev odgodila na ponedeljek; Bratianu je namreč zahteval, da se omogoči interesiranim državam natančnejše proučitev vseh določb, ki se jih tičejo.

Dar Američanov Avstriji. LDU. Dunaj, 31. maja. (ČTU.) Amerikanci so dosedaj Nemški Avstriji podarili za 25 milijonov kron živil, pretehtno večino teh za stradajoče otroke.

Dnevne novice.

Velikanski shod JDS na Dolovem v Banatu se je vršil v nedejo, 25. maja. To ni bil navaden shod, to je bila velikanska manifestacija demokratske misli v jugoslovanskem rajju, v blagoslovljenem Banatu. Ljudstva se je zbralo na tisoče od blizu in daleč. Ko se je izvedelo, da se bližajo delegati Demokratskega

kluba iz stolnega Beograda, so jim poslali 8 krasno ovenčanih vozov pol ure nasproti. Nad 30 jezdecev-„Sokolov“ z veliko sokolsko zastavo je sprejelo poslance in jih burno pozdravilo. Ko je dolga vrsta vozov dospela na zborovalni prostor in so poslanci izstopili, so jih obsule srbske devojke v krasnih narodnih nošah s cvetjem. Narod jih je obsul in jim stiskal roke. Posebno viharno so pozdravljali došle slovenske poslance. Raz balkon mestne hiše so govorili govorniki vseh treh plemen: banatski Srb, Srb iz kraljevine, Srb iz Bosne, Hrvat iz Hercegovine, Hrvat iz Istre, Slovenec Ribnikar. Vsi govorniki so naglašali 2 glavni točki strankinega programa: prvič popolno ujedinjenje vseh do sedaj po umetnih mejah ločenih delov jugoslovanskega naroda, odstranitev vseh razlik, ki so jih povzročala razna veroizpovedovanja in različni dialekti našega jezika, drugič upejavo pravega demokratizma v celi državi, v občini, v okraju in v okrožju tako, da bo uradnik izvrševalec ljudske volje. Vsakega govornika je ponovno prekinil narod z „Živio“-klici. Vodil je ta krasno uspeli shod domači župnik, ki so ga ob enem izvolili za predsednika nove krajevne organizacije JDS. Po shodu so šle podali poslanci med ljudstvo na trg in se pogovarjali z njimi o domačih razmerah. Čez kake pol ure popeljejo domačini goste v čitalniško dvorano, kjer jih je sprejela tamburaška godba in petje deklisklega zbora. Med južino so napivali domačini gostom in ti Dolovčanom. Izmed Slovencev je govoril dr. Kukovec. Po južini so zaplesali domači Srbi svoje kolo in med oduševljenimi „Živio“-klici so se vrnili poslanci v Pančevo in od ondod v Beograd. Zlasti na slovenske delegate JDS je napravil ta shod neizbrisen utis. Videli so na shodu res ves narod, ki se je z navdušenimi „Živio“-klici zavzemal za najozje narodno ujedinjenje in za neomajno zvestobo — kralju-mučniku. Četudi je vodil zborovanje domači duhovnik, vendar ni govoril na ljudskem shodu o verskih vprašanjih, ki spadajo v cerkev, seveda pa ni govoril nikdo proti veri, česar na zborih JDS ne stori itak nikdo. Zaslomba naše stranke, ki jo ima po celi Jugoslaviji, je v zadnjem letu tako narasla in njena moč raste od dne do dne tako močno, da bo ta stranka, ki je danes najmočnejša v državi, taka tudi zanaprej brez dvombe ostala.

Transport naših ujetnikov iz Italije. V nedeljo so pripeljali okoli 600 jugoslovanskih ujetnikov iz Italije. Bili so večinoma invalidi. Zdravnik, ki jih je spremljal iz Italije, je izjavil na Pragerskem, da naj gredo, kamor hočejo, ter se vrnili. Sicer so se večinoma pohvalili. V Italiji se jim je precej dobro godilo.

Nemške ujetnike s Koroške so prignali v soboto zvečer. Bilo jih je trinajst, med njimi je bil tudi župnik Franc Hilpert, ki se je zelo ošabno obnašal.

Pod državno nadzorstvo se je postavila tvrdka usnja Berg v Mariboru. Nadzornikom se je imenoval g. dr. Rudol Ravnik, odvetnik v Mariboru. Nadalje se je postavila pod državno nadzorstvo vinska tvrdka Voller v Krčevini. Nadzornikom je imenovan g. dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru.

Kaj pa to? „Slovenec“ prinaša sledeče poročilo: „V Borovnici je na shodu dne 29. maja 1919, na katerem bi se imela ustanoviti Kmečka zveza, nastopil tudi župnik Štrajhar, ki je s svojim nastopom onemogočil shod ter med drugim izrek naslednje stavke: „Kmetje! SLS. vas samo farba. Ta stranka ni za nič, različni doktorji, ki hodijo po shodih, vam prinašajo same laži. Lažejo vam vsevprek. Voditelji te stranke sede v Ljubljani pri polnih koritih in se za vas kmete in naše ljudstvo ne zmenijo. Za stranko ne bom deloval, dokler so v nji krivoprisežniki, ker niso držali besede, prisege cesarju in domovini (Avstriji). Nikdar se kmetu zadnjih sto let ni godilo bolje kot v Avstriji pred vojsko. Naše narodno premoženje odhaja k Srbom, pobrali so nam blago, les, kanone itd. ter odpeljali dol v Srbijo. Naša vlada in stranka nista za nič, gospodje pri njih so sami koritarji, sede v Ljubljani pri polnih koritih in pasejo lenobo po kavarnah in žrejo

iz polnih korit. Za goriške begunce se naša vlada nič ne zmeni. Povedali so mi (župniku Štrajharju) goriški begunci, da bodo najprej Lahe spodili, potem pa pridejo nad Kranjce. Kmetje, le pojdite domov, vsak na svoj dom, in držite z menoj in verujte to, kar vam bom jaz, vaš župnik, povedal in svetoval.“ Pri tem se mi spominjamo na gonjo, ki jo je pričel „Slovenec“ svoječasno proti „Novi dobi.“ Sicer pa, zakaj je Slovenija — vojno ozemlje?

Gospod dr. Franjo Lipold, odvetnik v Mariboru, je podaril »Mariborskemu Sokolu« za zletni fond 50 K, za kar se mu društvo najiskrenejše zahvaljuje. — Posnemajte!

Kakšne namene ima „Narodna obrana“? »Domovina« piše: V Mariboru so nedavno ustanovili društvo »Narodna obrana«, ki bo baje izdajalo tudi svoje glasilo. Pri tem snovanju se postopa precej tajinstveno. Slovenska javnost prav nič ne ve, kateri krogi so ustanovili imenovano društvo, za kakšne cilje in v kakšnem obsegu. V nekem poročilu iz Šmartnega ob Paki beremo, da so na občnem zboru moške in ženske Ciril-Methodove podružnice ustanovili podružnico »Narodne obrane«. Ali ima morda novo društvo namen, da postane naslednica in dedič naše šolske družbe? Za tako preosnovno ima pa vendar pravico zvedeti vsa slovenska javnost, da zavzame svoje stališče.

„Divji lovec.“ Včeraj in predvčerajšnjem so vprizorili mariborski maturanti Finžgarjevega „Divjega lovca.“ Videlo se je takoj, da je bila režija precej dobra, čeprav je bilo še mnogo pomanjkljivosti. Majda ni bila slaba, toda ta vloga ni za njo, ona bi bila za kako veselo vlogo. Ni se mogla, vkljub truda, zatopiti v življenje vaškega dekleta, ki trpi, ljubi in bije v svoji duši boj med ljubeznijo do očeta in ljubeznijo do ljubimca. Janez je bil dober, le v ekstempora je preveč začel, kar bi mu Finžgar gotovo zameril. Zavrtnik je igral z dobrih patosom, le včasih je preveč krilil z rokami, tam pa kjer nori je padel, ker so bile njegove kretnje prisiljene kakor tudi glas. Najbolje je ugajal Tonček, videlo se je, da je to igravec, ki je igral že na večjem odru. Gašper je bil dokaj dober. Kmetje pred kovačnico so napravili premalo efekta, to so kmetje trdni in neupogljivi ljudje, vsak s svojim značajem, ki ga je treba šele iskati in potem preživeti v duši. Sicer je pa pri naš težko igrati oziroma pogoditi narodne igre, ker niso pri nas doma. Zlasti ni bilo umestno takoj za „Domnom“ igrati „Divjega lovca“, ker sta si podobna. V obeh igrah ljubezen kmečkega fanta in dekleta, v obeh eden znori itd., seveda je „Divji lovec“ bolji in lepši. Vojaški tamburaški orkester je požrtvovalno sodeloval, ker je bila prireditelj v prid Akademikne menze v Zagrebu. —m—

Ruška kočja je od 1. junija otvorjena. Preskrbljena je z vsem, z živili in s pijačo. Kdor hoče dal časa uživati sveži in zdrav pohorski zrak, naj se prej zgleda pri Podravski podružnici Slov. plan. društva v Rušah.

Okrepčevalnico na celjskem kolodvoru je uredilo celjsko narodno ženstvo za ranjence, ki prihajajo s Koroške v Celje ali se vozijo s kozo Celje, pa tudi za vojaštvo. Dame in gospodične se požrtvovalno menjavajo v zlužbi in so navzoče pri vsakem vlaku. (»Nar. doba.«)

Železniška nesreča na Pragerskem. V nedeljo opoldne je skočila lokomotiva s tira ter se zvrnila v jarek. Druga nesreča se ni zgodila. Promet ni bil oviran.

Draga konjska kupčija. Dne 30. maja 1919 sta bili od okrajnega glavarstva v Mariboru kaznovani znani tihotapci konjev in sicer Francišek Reibenschuh z zapadom vseh za tihotapstvo namenjenih konj, z denarno globo 20.000 kron in 3 tedni zapora, Mihael Wruss, z denarno globo 10.000 kron in 2 mesecema zapora in Jožef Frass z denarno globo 1000 kron in 25 dni zapora.

Konje je iztihotapil. Posestnik Johann Tausendschön iz Straž je kupil od gostilničarke v Št. Ilju (Südmarkhof) dva konja in jih potem zvičajno iztihotapil v Nemško Avstrijo. Tausendschön, ki kakor znano schon immer gefressen hat, wenn er die windischen Hunde sieht, je dobil za nagrado od okrajnega glavarstva kron

Tausendzehn = 10.000 kron in se moral obvezati, da spravi dotična konja nazaj v Jugoslavijo in jih proda domačinom.

Dopisi.

Selovc pri Guštanju. Kmet na Selovcu je pripovedoval, da so morali pri kuhanju vedno držati z roko za lonec na štedilniku, ker so mu nemški vojaki večkrat iztrgali napol kuhano jedilo s štedilnika in iz roker so mu vse »požrli«. Če pa je kaj godrnjal, so mu nastavili puško na prsa. Tako pa so delali povsod. In vsak kmet in meščan in če je tudi bil prej nemškutar sedaj pravi: Nemci so hujši kot smo slišali, da so bili Turki, in da na jugoslovanskih shodih, ko so slišali o nemških grozodejstvih v zasedenem Koroškem, v Rožni dolini itd. niso mogli tega verjeti a sedaj pa verjamejo in trdijo, da so Nemci še večji barbari kot so na jugoslovanskih shodih slišali. — Pri županu Kotniku so kazali fotografije, ki so jih poropali pri Osetu, predsedniku Narodnega sveta za mežiško dolino. Imeli so v rokah sliko od gospe Oset in so rekli, seveda nemško: Obesili in ustrelili bi je ne, ampak remenje bi rezali iz kože gospe prezidentinje.

Iz mežiške doline. V četrtek dne 29. maja sva se vračala kot begunca nazaj v mežiško dolino. Že pri Dravogradu sva videla rastreljen železniški most čez Mežo, kateri so naši pa že popravljali. Ko prideva do Tolstovrške slatine, last Oseta, tam sva videla, da vse popolnoma pobito in odnešeno. Celo štedilnik so razbili, pri hiši niti enega drveta ni, tudi slama in krma je odpeljana, izpustila se je celo voda iz ribnika in se odnesle ribe. V Guštanju je pri gostilničarju Fran Lešniku vse razdejano in odnešeno. Hišo je zadelo tudi 5 topovskih granat in tudi pri bratu urarju Lešniku je vse izropano. Pri Kogelniku, Kotniku, Lešniku in več drugih so odgnali tudi živino. Nato sva šla takoj na grob junaka nadporočnika Malgaja, ki leži na pokopališču v Guštanju. Kakor izveva iz zanesljivega vira, je padel Malgaj v Tolstem vrhu nad Osetovo gostilno. Ko so ga našli, so ga šli gledat tudi nekateri Guštanjski burgerji. Nekateri zagrizene nemškutarke frajce so ga vlačile za lase in klicale »Da naš du, windischer Hund«, ko so ga pokopovali, so nekateri starejši Nemci pljuvali in dr. Skaza se je izrazil »Das war ein windischer Büffel«.

Književnost.

Habsburgovci, žalostne slike iz naše preteklosti. Pod tem naslovom je ravnokar izšla knjižica, ki opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativitezov in obcestnih roparjev do konca, ko se je zdrobila njihova moč, ki je bila zgrajena na transtvu in prah. Habsburgovci so bili največji sovražniki Slovanov ter so prelili cele reke slovanske krvi, bodisi na moriščih, bodisi v vojskah. Vsebinska knjižica je zanimiva ter je priporočamo našim čitateljem. Stane 1 K 20 h, s poštne 1 K 50 h ter se dobi v upravništvu »Domovine« v Ljubljani, Sodna ulica št. 6 kakor tudi po vseh knjigarnah.

Pisarna za zasedeno ozemlje je izdala brošuro »Jugoslovanska žena za narodovo svobodo«. Brošura, ki obsega stvarne in jedrate črtice naših najboljših pisateljic, je v teh dneh, ko se za dolgo odloča naša usoda, tem večjega pomena. Jugoslovanske žene, segajte pridno po njej! Naroča se v vseh knjigarnah in v Zvezni tiskarni. Cena K 2.—.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzajavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Zadnjih vesti ne moremo objaviti, ker jih nimamo. Cenzura nam ne dovoli telefoničnih pogovorov.

Razne novice.

Pravljica o mufu. Tudi muf ima svojo pravljico, ki nam pripoveduje, kako je nastal. Lepa kneginja je vladala enkrat na Ogrskem. Divjal je pa tam več let volk tako strašno, da so se začeli ljudje silno bati. Lovci so ga lovili, a zmiraj je ušel. Tedaj je pa kneginja spodbodla lovce, da ne mogoče bolj; onemu, ki ubije zverino, je obljubila svojo roko. Vse je hitelo na dvor; domači plemenitniki in tuji principi, vsak s silno nado, da bo dobil volka in s tem roko mlade kneginje. Šli so drug za drugim na lov, a nobenemu ni bila sreča mila. Dobili so pa nekega dne popolnoma nepričakovano volka mrtvega na pašniku. Vsak snubač je sedaj trdil, da ga je on ubil. Kneginja je poslala po volka, da ga vidi tudi sama, in tedaj zapazi, da manjka dober kos kožuha. Mislila si je, kdor je volka ubil, ima tudi kožuh in razglasila je, da bo vzela tistega za moža, kdor ji prinese še oni del kožuha. Brž so videli, da so vsi snubači lagali, ker nobeden ni mogel prinesiti kože. — V prihodnji zimi se pelje kneginja nekoč na saneh na sprehod in vidi da stopi iz kože mlad pastir, roke ovite s kosom volčje kože. Ustavi sani, pokliče pastirja in ga vpraša, odkod ima lepi kožuh. Odgovori: »Ubil sem volka, ki mi je raztrgal mojo kožo, in sem si izrezal ta kos.« — »Ti si torej tisti, ki je ubil grozovito žival?« — »Vzklikne kneginja začudena. »Ali ne veš, da sem obljubila svojo roko tistemu, ki ubije volka?« — »Mladi mož pravi, da pride le redkokdaj med ljudi in da ni o tem ničesar vedel. Kneginja je pa izpolnila svojo obljubo, vzela je pastirja v sani, se peljala na dvor in se poročila z njim. — Za poročno darilo ji je pa dal ženin tisti kožuh, dala si je napraviti iz njega pravi muf in nosila ga je vsako zimo. Tako pove pravljica početek mufa.

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“ se zove brošurica, ki jo je izdala Tiskovna zadruga v Mariboru. Spisal jo je profesor Matija Pirc. Cena 1 K. Manj kot 10 iztisov se ne pošilja. Brošurica je posebno pripravna za šolsko mladino. Vsebinska brošurica je zanimiva: izvor Zrinskih in Frankopanov, zarota, usoda zadnjih Zrinskih in Frankopanov ter prevoz zemeljskih ostankov Zrinskega in Frankopana v domovino. Brošurico toplo priporočamo.

I. maribor. strojna pletarna

Ivan Barta

Župnijska ulica št. 6

se priporoča

v izdelovanje vseh pletenin. — Svilene, flor, cvrnatne in volnene nogavice se po ceni izdelujejo in se tudi podpletejo.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

MALA OZNANILA.

Učenka se sprejme v pletarni Valburge O man, Maribor, Šolska ulica št. 4. Hrana v hiši. 5—4

Čevljarski pomočniki se sprejmejo pri Antonu Gaberšek, Grajska ulica št. 24. 3—2

Večja množina svinjskega dobro pre-kajenega mesa je oddati. S prijaznosti daje pojasnila zaloga piva Mühlgasse 23. 2—2

Boljša obleka za 9letnega fanta, zelo dobro ohranjena, se proda. V. Weixl, Glavni trg 22.

Manikure! Salon za negovanje lepote, manikure in pedikure! Zdravniško preskušena maserka. Nadvojvoda Evgena ulica št. 6, I. nadstropje. 2—1

Sert Ferdo

importna in eksportna trgovina

Maribor, Koroška cesta št. 21

prodaja po nizki ceni: 5—4

00 moko
krušno moko
kuruzno moko
kuruzni zdrob
pšenične otrobe
fino toaletno milo
pralno milo
ocet (jesih)
kremo za čevlje
slivovko

M. Berdajs, Maribor

Sofijni trg

priporoča po najnižji ceni brez vsake konkurence: 3—2

la moko št. 00
Rženo moko
Koruzni zdrob
Živinsko sol
Pecivno moko
Koruzno moko
Pšenični zdrob
Pšenične otrobe

Kupim vsako množino

rezanega, otesanega in okroglega smrekovega in jelkega lesa. Ponudbe na trdko 14—12

Drago Kobi

Maribor, Franca Jožefa cesta 15.

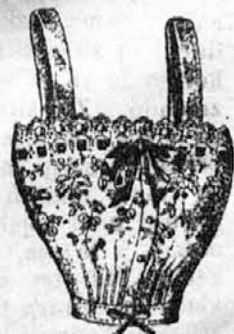
Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epotelete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS, srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluže. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28

Otvoritev gostilne!

Naznanjam cenj. jugoslovanskemu občinstvu, da sem otvorila danes na Grajskem trgu št. 1

gostilno.

Triporočam se za obilen obisk.

S spoštovanjem

Valerija Švajger.

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelije za gospe in gospode. Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epotelete.

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, drete, platno.

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohišstvo

KAREL PREIS, Maribor

Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoni!

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.